

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

**שעות הפעילות בפרלמנטים
בחינת קיומו של מערך עבודה ידידותי
למשפחה**

- סקירה משווה -

מוגש לוועדה לקידום מעמד האישה

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240 / 1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

כתיבה: אורלי אלמגור-לוטן

אישור: שרון סופר, ראש צוות

ז' באב תשע"ב

26 ביולי 2012

מבוא

מסמך זה נכתב עבור הוועדה לקידום מעמד האישה, והוא סוקר את שעות העבודה של פרלמנטים שונים בעולם, ובפרט את שעות הפעילות של המליאה ושל הוועדות.

על אף צמצום הפערים בין גברים לנשים במישורים השונים, ברוב המדינות נשים הן מיעוט של חברי הפרלמנט. לפי נתוני ה-IPU (Inter Parliamentary Union), השיעור הממוצע של נשים בפרלמנטים בעולם הוא כ-20%. שיעור הנשים בכנסת נכון למועד כתיבת מסמך זה הוא כ-20%, בדומה לממוצע העולמי, וישראל מדורגת במקום ה-63 בעולם ביחס לשיעור הנשים בפרלמנטים.¹

גורמים שונים משפיעים על השתתפות נשים בחיים הפוליטיים, ובפרט על הבחירה להתמודד כחברות פרלמנט ועל סיכויי המימוש של בחירה זו.² אחד מגורמים אלה הוא התובענות והאינטנסיביות של החיים הפוליטיים, אשר מקשה על הורים לילדים קטנים, ובעיקר על נשים שהן לרוב המטפלות העיקריות בילדים (וכן בבני משפחה אחרים).

מסמך זה מתייחס להיבט אחד הקשור למאפייני העבודה של פרלמנטרים, והוא שעות העבודה של הפרלמנטים. בחינה כזו, שמתייחסת לאלמנט אחד של **סביבת העשייה בפרלמנט**, מדמה למעשה את הפרלמנט **למקום עבודה**. זאת, בשונה מבחינת גורמי השפעה אחרים, כמו שיטת הבחירות ומכסות לנשים במפלגות פוליטיות, המתייחסים לאלמנטים ייחודיים למערכת הפוליטית.

פעילות פוליטית כרוכה בשעות עבודה לא שגרתיות, כאשר חבר הפרלמנט נדרש לשלב בין מגוון זירות עבודה: מליאת הפרלמנט, הוועדות, עבודה מול בעלי מקצוע ופעילות פוליטית מול בוחרים. דרישה זו קיימת ביתר שאת במדינות בהן יש שיטת בחירות אזורית, בהן נדרש חבר הפרלמנט לשלב בין עבודה בעיר הבירה (בה שוכן הפרלמנט) ובין פעילות במחוז הבחירה שלו (שלעיתים מרוחק ממנה). בפועל, בפרלמנטים רבים בעולם נוצרה נורמה בה שעות הפעילות נוטות להיות ארוכות ולהימשך עד שעות מאוחרות. הדבר נכון במיוחד במקרה של דיונים בנושאים מרכזיים, כמו דיוני תקציב, או במקרים בהם סיעות דורשות את הנוכחות של כלל חבריהן במליאה (למשל, בהצבעות על חקיקה). מסיבה זו, פרלמנטים נחשבים כמקום עבודה המקשה לשלב בינו לבין חיי משפחה, מה שמקשה הן על המוטיבציה של נשים לפנות לערוץ הפוליטי, והן על היכולת שלהן להשתלב בו.

לאור הקושי האמור לעיל ומתוך רצון להגדיל את שיעור הנשים בהם, חלק מהפרלמנטים בעולם החלו לבחון את שעות הפעילות שלהם, ובפרט את שעות התכנסות המליאה, וזאת במטרה להפוך אותם מתאימים יותר לשילוב עם משפחה.

לצורך כתיבת מסמך זה הפנינו באמצעות הארגון האירופי למחקר ותיעוד פרלמנטרי (ECPRD) אל הפרלמנטים במדינות החברות בארגון שאלות על שעות העבודה בהם ועל אמצעים שהם נוקטים כדי להפוך יותר "ידידותיים למשפחה". בחלקו הראשון של מסמך זה מוצג מידע בנוגע לכנסת ישראל ובנוגע ל-17 מדינות נוספות מבין אלו שהשיבו לפנייתנו. בחלקו השני של המסמך מוצגים ממצאי סקר שערך ארגון ה-

¹ <http://www.ipu.org/wmn-e/world.htm> כניסה: 5 ביוני 2012. בפרלמנטים בהם שני בתים, הנתונים מתייחסים לבית התחתון.

² להרחבה בעניין מכסות לייצוג הולם של נשים, שהן אחד הכלים להגברת הייצוג שלהן בפרלמנטים בעולם, ראו מסמך מרכז המחקר והמידע של הכנסת: [חקיקה לייצוג הולם של נשים במפלגות פוליטיות – סקירה משווה](#). כתיבה: אורלי אלמגור לוטן וליאור בן דוד, 6 באפריל 2008.

IPU (Inter Parliamentary Union), בו נבדקו דרכים שונות להפוך את הפרלמנטים ידידותיים יותר למשפחות או לנשים, וסקירה של שינויים שחלו לצורך יישום מטרה זו בפרלמנטים שונים בעולם.

יצוין, כי לבקשת הוועדה לקידום מעמד האישה, מסמך זה בחן את שעות הפעילות של הפרלמנטים. עם זאת, היבט נוסף המשפיע על היכולת לשלב בין החיים הפרלמנטריים ובין חיי משפחה הוא התאמת לוח השנה של הפרלמנט ללוח שנת הלימודים. בהקשר זה נראה כי המועדים בהם מתכנסת כנסת ישראל ומועדי הפגרות שלה תואמים במידה רבה למועדי הלימודים והחופשות במערכת החינוך בארץ.

1. ריכוז תשובות המדינות

כאמור, לצורך כתיבת מסמך זה העברנו שאלות לפרלמנטים באירופה באמצעות המרכז האירופי למחקר ותיעוד פרלמנטרי. 39 מדינות והפרלמנט האירופי השיבו לפנייתנו.³ השאלות אותן ביקשנו לבחון היו שעות הפעילות של המליאה ושל הוועדות, השפעתן על שעות העבודה להן נדרשים עובדי הפרלמנט, הסדרים לשילוב בין עבודה ומשפחה הקיימים בפרלמנט ואמצעים שונים שנקטו הפרלמנטים בשנים האחרונות, כדי להפוך יותר "ידידותיים למשפחה".

חלק מהתשובות אותן קיבלנו היו חלקיות, באופן שלא אפשר הכללתן במסמך, או שהמידע שנמסר בהן לא היה רלבנטי. במדינות אחרות, תדירות ההתכנסות של הפרלמנט או מאפיינים אחרים של פעילותו אינם מאפשרים השוואה לישראל (למשל: מדינות בהן הפרלמנט מתכנס מספר פעמים בשנה למספר ימים). בחלק מהמדינות שעות הפעילות אינן קבועות (בחקיקה, בתקנון או בנהלים אחרים) והן משתנות תדיר, על כן יוצגו במסמך תשובותיהם של 17 פרלמנטים. יצוין, כי בכל המדינות בהן הפרלמנט מורכב משני בתים, ההתייחסות במסמך היא אל הבית התחתון.

בחלק מהמדינות שעות הפעילות של המליאה מחולקות לפי סוג הפעילות המתקיימת בה: הצבעות, שאילתות, נאומים של שרים וכו'. לצורך ההשוואה לא הפרדנו בין הפעילויות השונות של המליאה, וסכמנו את כלל שעות הפעילות שלה.

מתשובות המדינות עולים הממצאים האלה:

■ בחלק מהמדינות מוגדרת שעת סיום לפעילות המליאה, ובאחרות – לא. ברוב הפרלמנטים בהם יש שעות פעילות קבועות למליאה, לפחות בחלק מימות השבוע היא עובדת גם בשעות אחה"צ והערב, ולעיתים אף עד הלילה. נראה כי ככלל, שעות הפעילות בפרלמנטים אחרים אינן שונות משמעותית משעות הפעילות של הכנסת, אם כי במקרים רבים הדיונים בהם מתחילים בשעה מוקדמת יותר, הן דיוני בוקר והן דיוני אחה"צ (כך למשל, דיוני הבוקר מתחילים במקרים רבים בשעה 10:00, לעומת דיוני המליאה בישראל המתחילים ביום רביעי בשעה 11:00).

■ בחלק מהפרלמנטים שעות העבודה הקבועות יכולות להשתנות (למשל במקרה של דיונים מיוחדים כמו דיוני תקציב), כאשר לעיתים נדרש לכך אישור מיוחד (של יו"ר הפרלמנט או של המליאה). כמו כן, בחלק מהמדינות צוין כי אחד הכלים לסייע להתמודדות של הורים לילדים קטנים עם שעות הפעילות של המליאה הוא להודיע על סדר היום שלה זמן מספק מראש, כדי לאפשר זמן התארגנות.

³ המדינות שהשיבו הן אלה: אנדורה, אוסטריה, בלגיה, בוסניה, קנדה, קפריסין, צ'כיה, דנמרק, אסטוניה, פינלנד, צרפת, גיאורגיה, גרמניה, יוון, הונגריה, איסלנד, אירלנד, איטליה, לטביה, ליטא, לוקסמבורג, מולדובה, מונקו, מונטנגרו, הולנד, נורבגיה, פולין, פורטוגל, רוסיה, סרביה, סלובקיה, סלובניה, ספרד, שבדיה, שוויץ, מקדוניה, תורכיה, בריטניה וארה"ב.

▪ כמה מדינות ציינו הטבות מסוימות המיועדות לעובדי הפרלמנט שהם הורים לילדים. עם זאת, חלק מההטבות אינן ספציפיות לפרלמנט, אלא נוגעות לכלל עובדי המדינה, עובדי המגזר הציבורי או אפילו כלל העובדים במדינה (למשל, הטבות המוסדרות בחוקי עבודה). במידה שהדבר היה ידוע לנו-ציינו זאת.

▪ בכמה פרלמנטים פועלים מעונות יום, או שיש להם הסדרים עם מעונות יום בקרבת הפרלמנט. בחלק מהמקרים ההסדרים מיועדים לחברי הפרלמנט בלבד, ובאחרים – גם לעובדיו.

1.1 ישראל

שיעור הנשים בכנסת: 4.19.1%

שעות פעילות הכנסת:

• **מליאה**: ימי שני ושלישי: מהשעה 16:00; ימי רביעי: מהשעה 11:00.

• **ועדות**: ישיבות הוועדות יכולות להתקיים בשעות בהן המליאה אינה מתקיימת.

שעות עבודה של עובדי הכנסת: ככלל, במהלך כנס עובדי הכנסת מחויבים לשעות הפעילות של הכנסת: ימי

ראשון וחמישי: 8:00-15:00, ימי שני ושלישי: 8:00-19:00, ימי רביעי:

8:00-16:00. חלק מעובדי המשכן מחויבים לעבוד במקביל לשעות המליאה, ולעיתים אף אחרי סיומה.

עבור כל קבוצה כזו של עובדים יש הסדרים אחרים, חלקם עובדים 4 ימים ארוכים יותר בשבוע, אחרים

עובדים בהסדר הדומה למשמרות ואחרים מקבלים תשלום בגין שעות נוספות.⁵

הסדרים מיוחדים להורים:

• עובדים במשרת הורות עובדים בשעות מקוצרות (בדומה לכלל שירות המדינה).

• בכנסת מונהגת חופשה מרוכזת של שבועיים וחצי במהלך חודש אוגוסט, וכן בפסח ובסוכות (תקופות בהן יש חופשים במערכת החינוך).

• במהלך החופש הגדול מתקיימת קייטנה לילדי העובדים, וכן ניתן סבסוד בגין העלות של קייטנות פרטיות.

• תוספת מעונות להורים לילדים מתחת לגיל 5 (הסדר הקיים בכלל השירות הציבורי).

1.2 יוון

שיעור הנשים בפרלמנט: 18.7%.

⁴ בישראל שיעור הנשים נכון למועד הגשת המסמך, עת כיהנו בכנסת 23 חברות כנסת; ביתר המדינות המידע מתייחס לשיעור הנשים שנכנסו לפרלמנט (לבית התחתון במדינות בהן שני בתים) לאחר הבחירות האחרונות. המידע לגבי יתר המדינות לקוח מאתר ה-IPU: <http://www.ipu.org/wmn-e/classif.htm> כניסה בתאריך: 14 במאי 2012.

⁵ לבנה כהן, סגנית מנהלת אגף משאבי אנוש בכנסת, שיחה. 29 במאי 2012.

שעות פעילות הפרלמנט :

- **מליאה :** ימי שני ושלישי : מהשעה 18:00 ; ימי רביעי ושישי : מהשעה 10:00 ; ימי חמישי : מהשעה 9:30. במקרים חריגים, יו"ר הפרלמנט רשאי לשנות את שעות הפעילות. ככלל, עבודת המליאה צריכה להסתיים עד חצות.
- **ועדות :** ימי שני : מ-14:00 ועד תחילת המליאה ; ימי שלישי : מהבוקר ועד תחילת המליאה ; ימי רביעי : אחה"צ ; ימי חמישי : 19:00-15:00.

שעות עבודה של עובדי הפרלמנט : שעות העבודה נגזרות משעות הפעילות של המליאה, כאשר חלק מהעובדים נדרשים לעבוד עד סיומה, חלקם עובדים במשמרות ואחרים עובדים בשעות הערב, אולם אינם נדרשים להישאר עד סיום המליאה. עובדים שנדרשו לעבוד עד שעות מאוחרות של הלילה פטורים מחלק משעות העבודה בבוקר שאחרי.

הסדרים מיוחדים להורים :

- שעות עבודה מקוצרות להורים לילדים קטנים. כמו כן, הורים כאמור אינם נדרשים לעבוד לאחר השעה 21:00.
- בפרלמנט מעון יום הפועל בין השעות 8:00-16:00.

1.3 אסטוניה

שיעור הנשים בפרלמנט : 19.8%.

שעות פעילות הפרלמנט :

- **מליאה :** המליאה מתקיימת שלושה מתוך ארבעה שבועות בחודש, בזמנים האלה : ימי שני : מהשעה 15:00 ; ימי שלישי : 13:00-10:00 ; ימי רביעי : מהשעה 13:00 ; ימי חמישי : 13:00-10:00. בימים שני ורביעי, בהם המליאה מתכנסת אחה"צ, אין לה מועד סיום קבוע.
 - **ועדות :** ימי שני : 15:00-11:00 ; ימי שלישי וחמישי : מהשעה 14:00 ; ימי שישי : מ-10:00.
- שעות עבודה של עובדי הפרלמנט :** ככלל, שעות העבודה הן מ-8:30 עד 16:00, ובנשיאות הפרלמנט : בין 9:00 ל-18:00. עובדים חיוניים לצורך פעילות המליאה עובדים עד סיומה. עובדים שנדרשו לעבוד כך מפוצים לרוב על-ידי קבלת שעות חופש או יום חופש מלא, לפי העניין. כמו כן ככלל, פגישות עבודה צריכות להתקיים בין השעות 16:30-10:00.
- כמו כן, משנת 2011 מנהלי היחידות רשאים לאפשר עבודה גמישה ביחידותיהם, לפי הצרכים. מאותה שנה גם מורשים העובדים בנשיאות הפרלמנט לעבוד מרחוק (teleworking).

1.4 פינלנד

שיעור הנשים בפרלמנט : 42.5%.

שעות פעילות הפרלמנט :

- **מליאה :** ימי שלישי ורביעי : מהשעה 14:00 ; ימי חמישי : מהשעה 16:00 ; ימי שישי : מהשעה 13:00. אורכן של הישיבות משתנה, אולם בשנים האחרונות הן כמעט תמיד מסתיימות עד השעה 21:00 (למעט במקרים מיוחדים, כמו דיוני תקציב).

- **ועדות:** ישיבות הוועדות מתקיימות לרוב בשעות הבוקר, ובכל מקרה לפני שעות התכנסות המליאה.

שעות עבודה של עובדי הפרלמנט: כלל העובדים אינם מחויבים לשעות המליאה. יחידות שעבודתן נדרשת לצורך פעילות המליאה עובדות עד סיומה. יחידות אחרות עובדות עד שעות מאוחרות משעות העבודה הרגילות, אבל לא יאוחר מ-21:00. עובדים שנדרשו לשעות עבודה נוספות מפוצים על כך בתשלום או בזמן חופשי.

1.5 סרביה

שיעור הנשים בפרלמנט: 22%.

שעות פעילות הפרלמנט:

- **מליאה:** ימי שלישי, רביעי וחמישי, בין 18:00-10:00. הדיונים יכולים להימשך מעבר לשעה 18:00 אם יו"ר הפרלמנט מספק לחברי הפרלמנט סיבה מוצדקת להארכה, ומודיע להם עליה עד השעה 16:00, לכל המאוחר.

- **ועדות:** ישיבות הוועדות מתקיימות בימי שני, בשעות העבודה (שהן עד 16:30).

שעות עבודה של עובדי הפרלמנט: חלק מעובדי הפרלמנט, שנחוצים לצורך פעילות המליאה, נדרשים לעבוד עד סיום המליאה. עובדים אלו מקבלים תשלום בגין השעות הנוספות, או ימי חופש (יום חופש אחד בעבור 5 שעות ו-20 דקות של עבודה נוספת).

הסדרים מיוחדים להורים: לפי חוקי העבודה במדינה, הורים לילדים מתחת לגיל 3 אינם מחויבים לעבוד שעות נוספות.

1.6 גיאורגיה

שיעור הנשים בפרלמנט: 6.6%.

שעות פעילות הפרלמנט:

- **מליאה:** עבודת הפרלמנט מאורגנת כך ששבוע אחד מתקיימים דיוני מליאה, ושבוע אחד דיוני ועדות ופגישות עבודה. דיוני המליאה מתקיימים בימים שלישי-שישי, בין השעות 11:00-19:00. בתמיכה של 20% מחברי הפרלמנט ניתן להאריך את ישיבת המליאה עד השעה 21:00, אם היא נדרשת לסיים דיון או הצבעה.

- **ועדות:** אין בתקנון הפרלמנט הסדרה של שעות הפעילות של הוועדות.⁶

שעות עבודה של עובדי הפרלמנט: עובדים חיוניים לפעילות המליאה נדרשים להישאר עד סיומה. אין הסדרים מיוחדים לפיצוי עובדים הנדרשים לשעות עבודה מאוחרות.

הסדרים מיוחדים להורים: אימהות לילדים מתחת לגיל שנה מקבלות הארכה של שעתיים להפסקת הצהריים של שעה הניתנת לכל העובדים.

⁶ http://www.parliament.ge/files/819_18559_127313_reglamenti.pdf כניסה בתאריך: 30 באפריל 2012.

1.7 הולנד

שיעור הנשים בפרלמנט: 40.7%.

שעות פעילות הפרלמנט:

- **מליאה**: יום שלישי: מ-14:00; ימי רביעי וחמישי: מ-10:15. אין שעת סיום מוגדרת, אולם משתדלים לסיים את דיוני המליאה לפני השעה 23:00, והימשכות של ישיבה מעבר לזמן זה מצריכה אישור של חברי הפרלמנט.⁷
- **ועדות**: אין שעות קבועות לדיוני הוועדות, והן יכולות להתכנס במהלך הזמנים האלה: ימי שני: מ-12:00; ימי שלישי-שישי: מ-10:00. אין שעת סיום לדיוני הוועדות, אולם הם לרוב מסתיימים לפני השעה 23:00.

שעות עבודה של עובדי הפרלמנט: עובדים הנדרשים לצורך פעילות המליאה צריכים להישאר עד סיומה, וההסדרים לפיצויים משתנים בין המחלקות.

הסדרים מיוחדים להורים: בפרלמנט פועל מעון יום. כמו כן, לאחרונה נבחנת האפשרות של שעות עבודה גמישות בכלל שירות המדינה.

1.8 נורבגיה

שיעור הנשים בפרלמנט: 39.6%.

שעות פעילות הפרלמנט:

- **מליאה**: ישיבות המליאה מתקיימות בימי העבודה, לרוב בימי שלישי-חמישי, בין השעות 10:00 ל-16:00. בסוף כל שבוע מפורסם סדר היום לשבוע העוקב, לרבות שעות המליאה. בתקופות עמוסות של הפרלמנט מתקיימות ישיבות מליאה גם בימי שני מהשעה 12:00 ובימי שישי מהשעה 9:00. אין שעת סיום לישיבות המליאה, והן יכולות להסתיים בשעות מאוחרות יותר. עם זאת, נדרש אישור של המליאה כדי להאריך את הישיבות מעבר לשעה 22:00.
- **ועדות**: ישיבות הוועדות מתקיימות לרוב בימי שלישי וחמישי, בשעות בהן לא מתקיימת מליאה.

שעות עבודה של עובדי הפרלמנט: חלק מהעובדים נדרשים לעבוד במקביל לשעות הפעילות של המליאה. מי שעובדים בשעות הנוספות יכולים לבחור בין קבלת תשלום עבור שעות אלו, הפחתת שעות עבודה אחרות או שילוב של השניים. ככלל, יש צורך לשמר פער של 11 שעות הפסקה לכל הפחות בין שעת סיום העבודה ביום מסוים לשעת התחלתה ביום אחרי, למשל באמצעות התחלת יום העבודה הבא בשעה מאוחרת יותר. אם הדבר אינו מתאפשר בשל עומס עבודה, יש לפצות את העובד בשעות חופשיות במועד בו הדבר מתאפשר.

הסדרים מיוחדים להורים:

- לפי החוק במדינה, אימהות עובדות שמניקות זכאיות לשעות עבודה מופחתות.
- עד לפני מספר שנים, ישיבות המליאה הופסקו לשעתיים או שלוש בשעות הצהריים, ואם נדרש המליאה התכנסה מחדש החל משש בערב. אמנם הפסקה זו נועדה לאפשר להורים להתראות עם

⁷ תקנון בית-הנבחרים ההולנדי, סעיף 47.

http://www.houseofrepresentatives.nl/sites/www.houseofrepresentatives.nl/files/content/rules_of_procedure_0.pdf כניסה בתאריך: 1 במאי 2012.

ילדיהם בשעות אחה"צ, אולם בפועל היא יצרה מצב בו ההורים חזרו הביתה בשעות מאוחרות. המצב הנוכחי נחשב יותר "ידידותי למשפחה".

- לפרלמנט הסכם עם מעון יום הנמצא בסמוך, לטיפול בילדיהם של חברי הפרלמנט. ילדיהם של עובדי הפרלמנט יכולים להתקבל למעון, אולם העדיפות היא לחברי פרלמנט, ובפרט לכאלו שהעתיקו את מקום מגוריהם אל העיר אוסלו בעקבות בחירתם.
- בפרלמנט יש חדר משחקים מיוחד המיועד לשהיית ילדיהם של חברי הפרלמנט או עובדיו (אולם ללא שמרטפים), אם מסיבה כלשהי הם נדרשים להביא אותם איתם לעבודה.

1.9 פורטוגל

שיעור הנשים בפרלמנט: 28.7%.

שעות פעילות הפרלמנט:

- **מליאה**: ימי רביעי וחמישי: מהשעה 15:00; ימי שישי: מהשעה 10:00.
- **ועדות**: ימי שלישי: כל היום; ימי רביעי: בבוקר. במידת הצורך גם ימי חמישי ושישי: בשעות אחה"צ לאחר סיום המליאה (ישיבות ועדה אינן יכולות להתקיים במקביל לישיבות המליאה).

שעות עבודה של עובדי הפרלמנט: עובדי הפרלמנט נכללים בהסדר עבודה ייחודי, הנובע מצורכי העבודה בו. בפרט, הדבר כולל הסדרים ייחודים בכל הנוגע לשעות עבודה, תוספות שכר וחופשות (תחת שמירת זכויות העובדים הקבועות בחוק). עם זאת, כל החקיקה הנוגעת להסדרי עבודה ידידותיים למשפחה חלה גם על עובדי הפרלמנט, למשל הפחתת שעות העבודה של הורים.

הסדרים מיוחדים להורים: משנת 2004 פועל בפרלמנט מעון יום המיועד לילדיהם של חברי פרלמנט ועובדיו, בגילאי 3 חודשים-שלוש. מעון היום פועל משמונה בבוקר ועד שעת סיום הפעילות בפרלמנט (אם כי קיימת המלצה לא להשאיר ילדים במעון יותר מתשע שעות ביום, אלא אם יש נסיבות יוצאות דופן).

1.10 שבדיה

שיעור הנשים בפרלמנט: 44.7%.

שעות פעילות הפרלמנט:

- **מליאה**: ימי שלישי: מהשעה 13:00; ימי רביעי: מהשעה 9:00; ימי חמישי: מהשעה 12:00; ימי שישי: מ-9:00. אין שעת סיום לדיונים, ובתקופות עמוסות הם נוטים להימשך עד שעות מאוחרות.
- **ועדות**: ימי שלישי: מהשעה 11:00; ימי חמישי: בשעות הבוקר (מהשעה 9:00 או 10:30).

שעות עבודה של עובדי הפרלמנט: שעות העבודה הרשמיות בפרלמנט הן בין השעות 8:00-16:30, אולם מרבית העובדים עובדים בשעות גמישות. רק מקצת העובדים בפרלמנט עובדים בצמידות לשעות העבודה של המליאה. נוסף על כך, עובדי הוועדות נדרשים לשעות עבודה מאוחרות יותר בחלק מימי השבוע, לצורך שליחת הזימונים לדיונים. לכל קבוצת עובדים הנדרשת לשעות עבודה מאוחרות יש הסדרי עבודה אחרים: חלק מהם עובדים במשמרות, ועל כן אינם נדרשים לעבוד שעות נוספות. עובדים אחרים העובדים בשעות נוספות מפוצים על כך בתשלום או בשעות חופש.

הסדרים מיוחדים להורים :

- ככלל, הפרלמנט אינו מתכנס בחופשות העיקריות של מערכת החינוך.
 - בפרלמנט יש מעון יום לילדי חברי הפרלמנט בלבד.
 - עובדים להם ילדים מתחת לגיל מסוים זכאים לשעות עבודה מקוצרות.
- עוד נמסר, כי הפרלמנט שואף להיות מקום עבודה המאפשר לשלב בין עבודה והורות. במסגרת זו נערך כל שלוש שנים סקר בקרב העובדים, הכולל שאלות בנוגע לשביעות הרצון של העובדים מסוגיה זו. בסקר האחרון שנערך נתנו העובדים ציון גבוה בעניין זה.

1.11 אירלנד

שיעור הנשים בפרלמנט : 15.1%.

שעות פעילות הפרלמנט :

- **מליאה** : ימי שלישי : 14:00-21:00 (עד שנת 2011 המליאה החלה ב-14:30); ימי רביעי : 10:30-21:00 ; ימי חמישי : 10:30-17:45 ; ימי שישי (פעם בחודש) : 10:30-13:30.
- **ועדות** : בימי הפעילות של המליאה (תקנון הפרלמנט אינו כולל התייחסות לזמני הפעילות של הוועדות).

שעות עבודה של עובדי הפרלמנט : שעות העבודה הרגילות של עובדי הפרלמנט הן 10:45-18:00. בימים בהם מתכנסת המליאה נדרשים חלק מהעובדים להישאר עד לסיומה. עובדים כאמור מפוצים על כך באמצעות תשלום עבור שעות נוספות או מתן זמן חופשי במועד אחר. אם הישיבה נמשכת עד אחרי השעה 22:00, העובדים מקבלים הסעה לביתם במונית.

הסדרים מיוחדים להורים : בפרלמנט פועל מעון יום.

1.12 בריטניה

שיעור הנשים בפרלמנט : 22.3%.

שעות פעילות הפרלמנט :

- **מליאה** : ימי שני ושלישי : 14:30-22:30 ; ימי רביעי : 11:30-19:30 ; ימי חמישי : 10:30-18:30 ; ימי שישי : 9:30-15:00 (עד 13 ישיבות בשנה). שעות הפעילות של המליאה שונו מספר פעמים בעשור האחרון, ונמצאות גם כעת בהליך בחינה (ראו הרחבה בחלק השני למסמך זה).
- **ועדות** : הוועדות יכולות להתכנס בימי הפעילות של הפרלמנט (שני-שישי), בכל זמן במשך היום למעט זמני שאילתות במליאה.⁸

שעות עבודה של עובדי הפרלמנט : חלק מעובדי הפרלמנט נדרשים להישאר עד סיום הפעילות בו, ואחרים אף לאחריה. העובדים מקבלים תשלום בגין השעות הנוספות.⁹

⁸ שעות השאילתות, בהן הוועדות אינן יכולות להתכנס, הן : שני ושלישי : 13:00-15:00, יום רביעי : 11:25-13:30, יום חמישי : 10:25-12:30.

⁹ סוגיית התשלום עבור השעות הנוספות נמצאת כיום בתהליכי בחינה, לאור השינויים בשעות הפעילות של הפרלמנט שחלו בשנים האחרונות.

הסדרים מיוחדים להורים:

- בשנת 2010 נפתח בפרלמנט מעון יום, בו 40 מקומות לילדים בגילאי שלושה חודשים עד חמש.
- חברי הפרלמנט ועובדיו זכאים לסיוע במימון עלויות מעון יום באמצעות שוברים (ואוצ'רים).¹⁰
- עובדי הפרלמנט (כמו עובדים אחרים בבריטניה) זכאים לבקש הסדרי עבודה גמישים.
- חברי פרלמנט שהם הורים יחידים עשויים להיות זכאים לתוספת לשכרם השנתי.¹¹

1.13 קנדה-פדראלי

שיעור הנשים בפרלמנט: 24.7%

שעות פעילות הפרלמנט:

- **מליאה**: ימי שני: 11:00-19:00; ימי שלישי: 10:00-19:00; ימי רביעי: 14:00-19:00; ימי חמישי: 10:00-19:00; ימי שישי: 10:00-14:30. ככלל, חצי שעה לפני שעת הסיום, יו"ר הפרלמנט יכריז על נעילת הישיבה, והיא תתחדש ביום הבא. במקרים מסוימים הקבועים בתקנון הפרלמנט ניתן להאריך את הישיבות.
- **ועדות**: הוועדות מתכנסות בימי הפעילות של הפרלמנט, בשעות שונות. הן יכולות להתכנס בזמני הכינוס של המליאה.

שעות עבודה של עובדי הפרלמנט:

חלק מעובדי הפרלמנט נדרשים לעבוד במקביל לשעות הפעילות של המליאה, כאשר יש הסדרים שונים עבור כל קבוצה.

הסדרים מיוחדים להורים: בפרלמנט פועל מעון יום לילדים בגילאי שנה וחצי עד חמש.

1.14 דנמרק

שיעור הנשים בפרלמנט: 39.2%

שעות פעילות הפרלמנט:

- **מליאה**: ימי שלישי ורביעי: מהשעה 13:00; ימי חמישי ושישי: מהשעה 10:00. בתקופות מסוימות המליאה מתכנסת גם בימי שני (לא צוין באלו שעות). כיום מתקיים דיון בהצעה כי כאשר יש דיונים ארוכים במליאה, הצבעות יידחו ליום שאחרי, כך שלא כל חברי הפרלמנט יצטרכו להיות נוכחים, אלא רק נציגים מכל מפלגה. יוזמה זו נובעת מהרצון להפוך את הפרלמנט ליותר ידידותי למשפחה.
- **ועדות**: בימי הפעילות של המליאה, לפני דיוניה או אחריהם.

שעות עבודה של עובדי הפרלמנט: חלק מעובדי הפרלמנט נדרשים לשעות העבודה של המליאה ו/או הוועדות. אין הסדרים מיוחדים בעבור עובדים אלו.

¹⁰ הטבה זו קיימת במקומות עבודה שונים במדינה, והיא למעשה מנגנון של המדינה לעידוד מקומות עבודה להשתתף בעלות של מסגרות טיפול בילדים.

Catherin Hein and Naomi Cassirer. [Workplace solutions for childcare](#). International Labour Office, 2010.

¹¹ התוספת ניתנת למי שזכאים להחזר עבור הוצאות דיור. חבר פרלמנט כאמור שהוא המטפל היחיד בילד מתחת לגיל 21 (או מי שלומד תכנית לימודים מלאה) זכאי לתוספת בהחזר עבור הוצאות דיור.

1.15 לטביה

שיעור הנשים בפרלמנט : 23%.

שעות פעילות הפרלמנט :

- **מליאה** : ימי חמישי : לאורך כל היום (עם הפסקות).
- **ועדות** : ימי שלישי : 10:00-16:00 ; ימי רביעי : 10:00-14:00.

שעות עבודה של עובדי הפרלמנט : חלק מעובדי הפרלמנט נדרשים לעבוד במקביל לשעות פעילות הפרלמנט. עובדים אלו מקבלים זמן חופשי בעבור השעות הנוספות אותן עבדו.

1.16 תורכיה

שיעור הנשים בפרלמנט : 14.2%.

שעות פעילות הפרלמנט :

- **מליאה** : ימי שלישי, רביעי וחמישי : בין השעות 15:00-19:00. יו"ר הפרלמנט רשאי לשנות את זמני ההתכנסות של המליאה.
- **ועדות** : אין זמנים קבועים, ומועדי הדיונים נקבעים על-ידי יו"ר הוועדות. לא ניתן לקיים דיוני ועדות בזמן דיוני מליאה.

שעות עבודה של עובדי הפרלמנט : ככלל, עובדי הפרלמנט עובדים בין השעות 9:30-18:30 בימי שני, ועד 19:00 בימי שלישי, רביעי וחמישי (בהם מתקיימת מליאה). כאשר דיוני המליאה נמשכים מעבר לשעה זו, חלק מהעובדים נדרשים להישאר בתורנות עד סיומה. כמו כן, קבוצות מסוימות של עובדים (משמר הפרלמנט, למשל), עובדים בשעות אחרות.

הסדרים מיוחדים להורים : בסמוך לפרלמנט יש גן ילדים המשמש את ילדיהם של חברי הפרלמנט ושל העובדים.

1.17 צרפת

שיעור הנשים בפרלמנט : 18.9%.

שעות הפעילות של הפרלמנט :

- **מליאה** : ימי הפעילות של המליאה הם שלישי, רביעי וחמישי. המליאה יכולה להתכנס בימי שלישי וחמישי בבוקר (מ-9:30), אחה"צ (מ-15:00) ובערב (מ-21:30), והיקף ישיבות המליאה נקבע לפי העומס. בזמנים עמוסים (למשל דיוני תקציב) ניתן לקבוע ישיבות מליאה גם בימים אחרים. אין שעת סיום למליאה, והיא יכולה להימשך עד שעות הבוקר שאחרי. מועדי ישיבות המליאה נקבעים בין 15-21 ימים מראש.
- **ועדות** : דיוני הוועדות מתקיימים בימי הפעילות של הפרלמנט, בזמנים בהם לא מתקיימות ישיבות מליאה. מרבית דיוני הוועדות מתקיימים בימי רביעי בבוקר.

שעות עבודה של עובדי הפרלמנט : חלק מהעובדים נדרשים לעבוד במקביל לעבודת המליאה, ואילו אחרים עובדים במשמרות. העובדים מקבלים פיצוי על עבודתם, לפי דרגתם ובהתאם לשירות אותו הם נותנים. לדוגמה, אחרי ישיבת מליאה הנמשכת עד שעות מאוחרות ניתן לעבוד פחות שעות ביום שאחרי-בבוקר או בהמשך היום.

הסדרים מיוחדים להורים:

- חברי הפרלמנט ועובדיו להם ילדים מתחת לגיל 3 מקבלים "מענק בית", שהוא תוספת לשכרם.
- נשים יולדות זכאיות לאפשרות להארכת חופשת הלידה הסטטוטורית בשלושה חודשים ללא תשלום, או בעבודה בחלקיות משרה למשך תקופה זו.

1.18 איטליה

שיעור הנשים בפרלמנט: 21.6%

שעות הפעילות של הפרלמנט:

- **מליאה:** המליאה מתכנסת בימים שני-שישי, בשעות לא קבועות. אין שעת סיום לדיוני המליאה, והם יכולים להימשך עד שעות מאוחרות. במידת הצורך המליאה מתכנסת גם בימי שבת וראשון.
- **ועדות:** הוועדות מתכנסות בימים שלישי, רביעי וחמישי, בשעות בהן המליאה אינה מתכנסת.

שעות עבודה של עובדי הפרלמנט: היקף העבודה של העובדים בפרלמנט הוא קבוע (מספר שעות העבודה השבועיות), אולם פריסתן לאורך השבוע משתנה. במידה ועובדים נדרשים להישאר לעבוד עד שעה מאוחרת בשל מליאה או ועדות הם יכולים להפחית שעות עבודה בימים אחרים, אולם אינם זכאים לתשלום שעות נוספות עבור זמן זה.

הסדרים מיוחדים להורים: ילדי עובדים המצטיינים בלימודיהם זכאים למלגות לימודים לצורך חינוך תיכוני או אקדמי.

2. התאמת שעות הפעילות של פרלמנטים לחיי משפחה

כאמור, שעות העבודה בפרלמנט הם רכיב אחד מכלל הרכיבים שיחד יוצרים את סביבת העבודה בפרלמנט (רכיבים אחרים יכולים להיות תרבות העבודה וקוד הלבוש הנהוג). שעות העבודה הארוכות הנהוגות בפרלמנטים רבים מקשות על הורים צעירים, ובפרט על אמהות צעירות, לשלב בין החיים הפרלמנטריים לבין חיי המשפחה.

בשנת 2008 השיק ה-IPU פרויקט לקידום השוויון בין גברים לנשים בפרלמנטים. במסגרת הפרויקט ערך הארגון סקר בין המדינות החברות, ובו נבדקו בין היתר שעות הפעילות של הפרלמנטים, והמידה בה הם עברו שינויים כדי להתאים יותר לנשים. בסקר עלה כי **רוב המדינות (כשני שלישים) לא ביצעו שינויים משמעותיים כדי להפוך את העבודה בפרלמנט יותר "ידידותית למשפחה"**. עם זאת, היו מדינות (דרום אפריקה, למשל) בהן עלייה במספר הנשים שנבחרו לפרלמנט הביאה להכנסת שינויים כאמור.¹²

בטבלה הבאה מוצגים אמצעים שונים להפיכת פרלמנטים לידידותיים למשפחה, ושיעור המדינות הנוקטות בהן (מבין המדינות שהשתתפו בסקר של ה-IPU).

¹² <http://www.ipu.org/pdf/publications/equality08-e.pdf>

התאמת פרלמנטים למחויבויות משפחתיות¹³

אמצעי	ננקט	אינו ננקט
ישיבות הפרלמנט מותאמות ללוח שנת הלימודים	39%	61%
סידורים מיוחדים לאמהות מניקות	28%	*69%
תקופות שהייה ארוכות יותר במחוזות הבחירה	23%	77%
ביטול ישיבות בשעות הלילה	22%	*77%
שירותי טיפול בילדים בתוך הפרלמנט	21%	*78%
שעות עבודה גמישות	19%	81%
תשלום קצבת נסיעות לבני המשפחה של חבר הפרלמנט לצורך נסיעה ממחוז הבחירה שלהם למקום מושבו של הפרלמנט	16%	*83%
סיוע כספי לחברי פרלמנט בגין עלויות טיפול בילדים	8.5%	*90%
חדר משפחה בפרלמנט	6%	*91%
הצבעה מרחוק לחברי פרלמנט הנעדרים מהמליאה בשל מחויבויות טיפול בילדים	6%	*93%

* חלק מהמדינות השיבו כי הן החליטו על אמצעים כאלה אולם טרם יישמו את ההחלטה, ועל כן האחוזים אינם מסתכמים ל-100%.

מהטבלה עולה, כי **מרבית האמצעים האפשריים להגברת ההתאמה בין הפרלמנטים להורות כמעט ואינם מיושמים. האמצעי הרווח ביותר הוא התאמת ישיבות הפרלמנט ללוח שנת הלימודים, ואף הוא קיים ב-40% מהמדינות בלבד.**

למרות התמונה העולה מהטבלה, יש פרלמנטים שבחנו בשנים האחרונות אפשרות לשנות את שעות העבודה בהם להפוך יותר ידידותיות למשפחה, וחלקן אף ביצעו שינויים כאמור. בחלק מהמדינות מדובר בשינויים קבועים, ובאחרות השינויים נעשו בצורה זמנית, למשך כהונה של פרלמנט אחד (ואף פחות מכך).

שעות הפעילות של בית-הנבחרים הבריטי עברו מספר שינויים במהלך העשור האחרון, ונראה כי הן נמצאות בתהליך בדיקה מתמיד. עד הפרלמנט שנבחר בשנת 1997, המליאה התכנסה בימים שני-חמישי בין השעות 14:00-22:30, ובימי שישי בין השעות 09:30-15:00. בין השנים 1999-2002 נבחנה הקדמת שעות הפעילות של המליאה בימי חמישי, והמליאה נערכה בין השעות 11:30-19:30. בהמשך, בין השנים 2003-2005 שעות הפעילות הוקדמו עוד יותר: בימי שלישי ורביעי המליאה התקיימה בין השעות 11:30-19:30 ובימי חמישי בין השעות 11:30-18:30 (בימי שני ושישי לא שונו שעות הפעילות).

המניע לשינויים שצוינו לעיל היה הרצון לייעל את עבודת הפרלמנט, אולם תוך כדי תהליך הבדיקה עלו גם טענות שונות שנגעו לאפשרות לשלב את החיים הפרלמנטריים עם חיי משפחה (אם כי נראה כי הן היו שוליות יחסית בתוך מכלול הטיעונים שנשמעו). ככלל, הדיון בנושא זה עורר קשת של תגובות, הן חיוביות והן שליליות. בעיתונות הבריטית של התקופה דווח כי חברות פרלמנט התנגדו להחזרת שעות הפעילות המאוחרות שהיו נהוגות קודם לכן, וחלקן אף הודיעו כי בכוונתן להתפטר אם הדבר ייעשה. מנגד היו שטענו כי הקדמת שעות הפעילות של המליאה דווקא פגעה בהורים, שכן היא מקשה על הורים המתגוררים רחוק ממקום מושבו של הפרלמנט לקחת את ילדיהם בבוקר לבתי-הספר ולהספיק להגיע בזמן לעבודת

¹³ מידע שנאסף בסקר של ה-IPU ולא פורסם. התקבל מ-Kareem Jabre, מנהלת ה-Gender Partnership Programme ב-IPU. מכתב, 25 במאי 2012.

הפרלמנט. בהקשר זה חשוב לציין, כי יש הבדלים בין חברי הפרלמנט בכל הנוגע למקום מגוריהם ומקום המגורים של משפחותיהם: חלק מחברי הפרלמנט מתגוררים בלונדון, חלקם עקרו אליה עם בני משפחתם לאחר בחירתם כדי להיות קרובים לפרלמנט ואילו אחרים שוהים בעיר במהלך ימי הפעילות וחוזרים לבתיהם שמחוץ לעיר בסופי השבוע. כמו כן, היות שחברי הפרלמנט נבחרים בבחירות אזוריות, בימים בהם הפרלמנט אינו עובד הם עובדים במחוזות הבחירה שלהם.

הוועדה הפרלמנטרית שדנה בנושא המליצה כי שעות הפעילות יהיו אלה: שני: 30: 22-30: 14, שלישי ורביעי: 30: 19-30: 11, חמישי: 00: 18-30: 10, שישי: 30: 14-30: 9. בסופו של דבר החליט הפרלמנט על שעות פעילות שהן פשרה בין השעות המקוריות ובין השעות שהיו בבחינה/השעות עליהן המליצה הוועדה: בימי שני ושלישי שעות הפעילות יהיו בין 30: 22-30: 14, בימי רביעי: 30: 19-30: 11, בימי חמישי: 30: 18-30: 10 ובימי שישי 30: 14-30: 9.¹⁴

בעקבות השינויים בשעות הפעילות של המליאה חלה ירידה משמעותית במספר הדיונים שהתארכו עד שעות הלילה המאוחרות. לדוגמה, עד 1990 כ-40% מדיוני המליאה נמשכו עד לאחר חצות, ואילו בכנסים האחרונים של בית-הנבחרים השיעור ירד לפחות מ-5%.¹⁵

סוגיית שעות העבודה של הפרלמנט הבריטי עדיין נדונה בו. בינואר 2010 פורסם דוח של בית הנבחרים בנושא ייצוגיות בפרלמנט, שכלל גם התייחסות לסוגיה של התאמת החיים הפרלמנטריים לחיי משפחה. בדוח נטען, כי אם הפרלמנט מעוניין להגביר את מידת הייצוגיות שלו בעיני הציבור, עליו לפעול בדחיפות לכך שיהיה בו מספר משמעותי של הורים, כולל הורים יחידים והורים לילדים קטנים – אוכלוסייה שיש לה ניסיון ישיר לגבי האופן בו פועלות מערכות החינוך, הבריאות והרווחה.¹⁶ כאמור, שעות הפעילות של פרלמנטים משפיעות על הנכונות והיכולת של הורים כאמור לפנות לפעילות פוליטית.

באותו דוח הועלתה הצעתה של אחת מחברות הפרלמנט כי בשלושה ימי עבודה (שלישי-חמישי) – שעות הפעילות של המליאה יוקבלו לשעות העבודה הסטנדרטיות – 30: 16-9: 00, כך שחברי הפרלמנט יוכלו לבלות זמן עם ילדיהם בשעות אחה"צ. עם זאת, הצעה כזו מחייבת שינויים בהתנהלות הפרלמנטרית של המליאה ועל כן היא חייבה בחינה יותר מעמיקה. בכל מקרה הוצע בדוח הוועדה, כי שעות העבודה של המליאה ייבחנו על-ידי הפרלמנט החדש (שנבחר במאי 2010) לאור הצעה זו, על-ידי הפרלמנט החדש. הפרלמנט החדש שנבחר המשיך בבדיקת סוגיה זו, אולם טרם פורסמו מסקנות הבדיקה.

שינוי נוסף בשעות הפעילות של הפרלמנט נעשה בספרד. בשנת 2008, ביוזמת יו"ר בית-הנבחרים שכהן אז, נקבעו שעות התכנסות קבועות, שהיו אמורות להיות תקפות למשך כהונת הקונגרס בין השנים 2008-2012. לפי היוזמה, זמני העבודה של המליאה יהיו בימי שלישי אחה"צ - ויסיימו עד השעה 21: 00 בערב - ובימי רביעי וחמישי בבוקר, זאת לעומת המצב הקודם, בו ישיבות המליאה התקיימו בימי שלישי ורביעי אחה"צ, ללא זמן סיום מוגדר. באותה עת היה שכיח ששיבות המליאה נמשכו עד השעה 23: 00, כך שהשינוי אמור היה להיטיב עם חברי הפרלמנט ועובדיו.¹⁷ עם זאת, השינוי היה זמני, ובסוף שנת 2011 לאחר בחירות

¹⁴ [House of Commons, Modernisation: Sitting Hours](#). May 13, 2005.

¹⁵ [House of Commons: hours sat and late sittings since 1979](#). September 23rd, 2011.

¹⁶ House of Commons, [Speaker's Conference \(on Parliamentary Representation\) Final Report](#). January 2010.

¹⁷ Dr. Sonia Palmieri, [Gender-Sensitive Parliaments, a Global Review of Good Practice](#). IPU, 2011.

שהתקיימו במדינה, ביטל היו"ר החדש את שעות העבודה הקבועות, ולא נקבע זמן לסיום דיוני המליאה. בפועל, הדיונים במליאה מסתיימים לרוב עד השעה 21:30 בערב.¹⁸

בדרום אפריקה, לאחר הבחירות החופשיות הראשונות שהתקיימו במדינה בשנת 1994 עלה משמעותית שיעור הנשים בפרלמנט, מ-3% לערך ל-24% לערך (ממוצע של בית-הנבחרים והסנאט). בפרק הזמן הראשון לאחר השינוי, הפרלמנט לא היה מותאם לכהונת נשים בו, בין היתר מבחינת התשתיות (למשל, לא היו מספיק חדרי שירותים לנשים). לאחר כניסתן חלו בפרלמנט שינויים שנועדו להפכו יותר ידידותי לנשים: חדרי שירותים של גברים הוסבו לשירותי נשים, הוקם מעון וכן חל שינוי בזמני העבודה של הפרלמנט, כדי להתאימם במידה רבה יותר לנשים.¹⁹

גם חלק מהפרלמנטים במדינות של **אוסטרליה** בוחנים בשנים האחרונות את שעות הפעילות שלהם, לאור הרצון להפוך יותר ידידותיים למשפחה. שעות העבודה של האסיפה המחוקקת בפרלמנט של **New South Wales** שונו בשנת 2007, במטרה להפכן ליותר ידידותיות למשפחה.²⁰ שעות הכינוס של המליאה הוקדמו, ובהתאם גם שעות הסיום שלה, כך שהפעילות בה אמורה היתה להסתיים עד השעה 19:00, לכל המאוחר (ואף זאת לא כל יום). לפי הצו, השינוי היה זמני, ועם בחירת הפרלמנט החדש, בשנת 2011, בוטלו שעות העבודה הללו. גם שעות העבודה בפרלמנט של **Tasmania** שונו בצו בשנת 2010. לפי הצו, המליאה מתכנסת בימים שלישי, רביעי וחמישי בין השעות 18:00-10:00, לכל המאוחר (לאחר שעת פיזור המליאה יכול יו"ר הפרלמנט לאשר לחברים לדבר במשך שעה נוספת).

¹⁸ María Rosa Ripollés Serrano, ECPRD Correspondent, Clerk of the Home Affairs Standing Committee of the Congress of Deputies. E-mail, May 9th, 2012.

¹⁹ <http://archive.idea.int/women/parl/studies5a.htm>

²⁰ לפי תקנון האסיפה המחוקקת – שעות הפעילות של המליאה יכולות להיקבע מעת לעת בצו sessional order.

